

Vývoj soukromého dárcovství v České republice v letech 2000 až 2017

Dary v daňových příznáních fyzických osob (zaměstnanci i OSVČ)

Rok	Počet dárců	Dary v tisících Kč	Meziroční index	Index 2000	Průměrný dar v Kč
2000	71 494	669 873	1	1	9 370
2001	78 188	759 840	1,134	1,13	9 718
2002	102 811	994 675	1,309	1,48	9 675
2003	89 275	911 563	0,916	1,36	10 211
2004	92 886	981 806	1,077	1,47	10 570
2005*	121 477	1 192 078	1,214	1,78	9 813
2006*	132 470	1 341 090	1,125	2,00	10 124
2007*	141 093	1 469 092	1,095	2,19	10 412
2008	110 614	1 425 192	0,970	2,13	12 884
2009	113 928	1 493 532	1,048	2,23	13 109
2010	117 552	1 515 941	1,015	2,26	12 896
2011	121 819	1 472 319	0,971	2,20	12 086
2012	124 997	1 572 158	1,068	2,35	12 578
2013	145 971	1 649 931	1,049	2,46	11 303
2014	145 794	1 752 433	1,062	2,62	12 020
2015	151 042	1 789 559	1,021	2,67	11 848
2016	158 943	1 946 885	1,088	2,91	12 249
2017	168 880	2 261 268	1,161	3,38	13 390

*) společné zdanění manželů

Zdroj dat: dary uplatněné v daňových příznáních, stav ke dni 25. 2. 2019

Údaje za roky 2000 až 2009: Ministerstvo financí na základě dotazu Nadace Via

Údaje za roky 2010 až 2017: Generální finanční ředitelství na základě dotazu Nadace Via

Komentář Nadace Via k vývoji dárcovství fyzických osob

Dary fyzických osob v roce 2017 překročily hranici 2 miliard korun

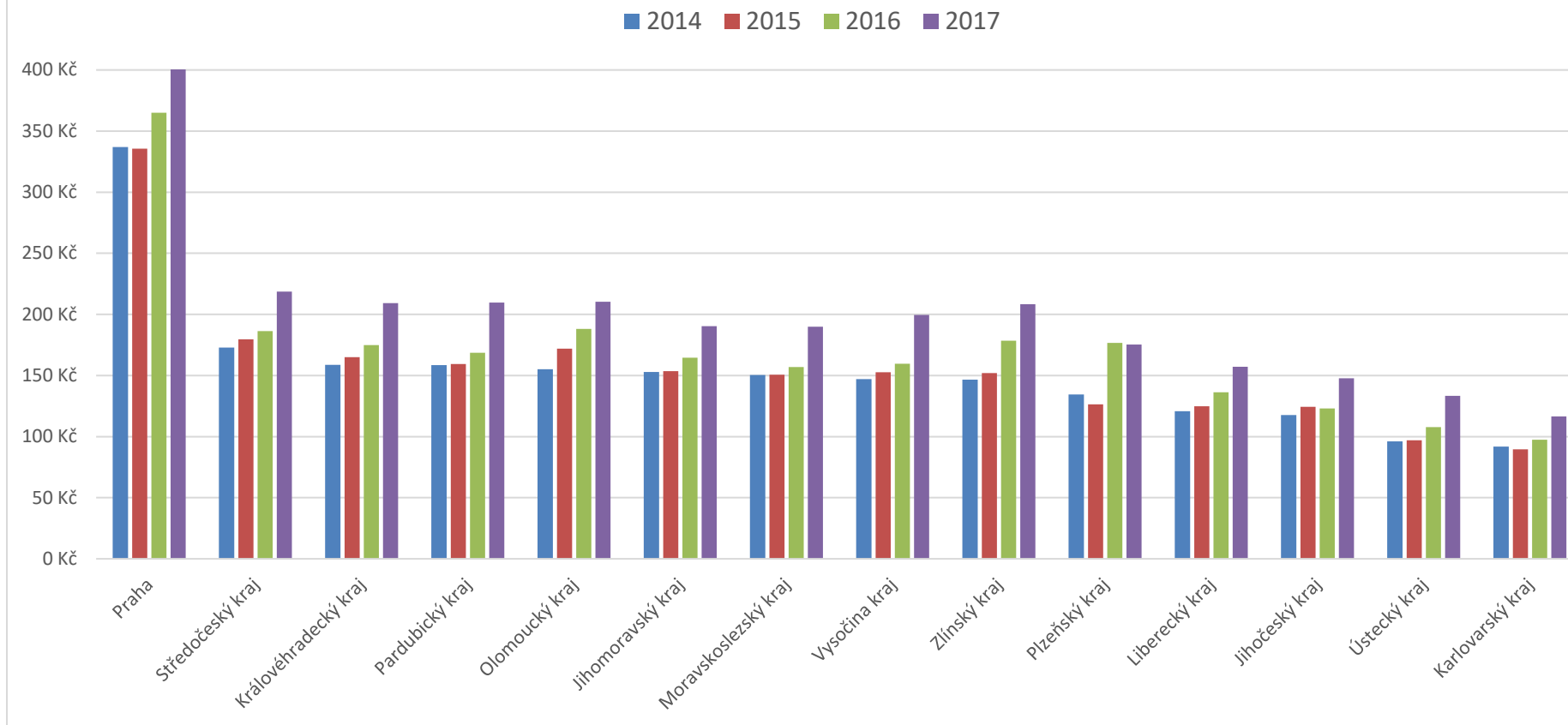
Dárcovství fyzických osob v roce 2017 poprvé od roku 2000 překročilo hranici 2 mld. Kč. Meziroční nárůst v běžných cenách byl 16,1 %, ale vzhledem k průměrné roční míře inflace, která v roce 2017 dosáhla 2,5 %, tak došlo k reálnému nárůstu dárcovství fyzických osob o 13,6 %. Jako dárci jsme v roce 2017 byli 3,38x štedřejší než v roce 2000. V roce 2017 činila průměrná hodnota daru částku 13 390 Kč na osobu a to i přesto, že meziročně přibylo téměř 10 tisíc dárců. Celkový počet dárců, kteří si za rok 2017 svůj dar uplatnili jako odečitatelnou položku v daňovém příznání, je těsně pod hranicí 170 tisíc.

Potenciál pro růst individuálního dárcovství

Vzhledem k tomu, že si ve svém daňovém příznání uplatňuje snížení základu daně z příjmu - z důvodu poskytnutí daru - pouze cca 170 000 lidí (zaměstnanci a OSVČ) a to je zhruba 3 % ekonomicky aktivních v České republice, je potenciál pro růst individuálního dárcovství do budoucna veliký.

Průměrný dar na obyvatele ČR dosáhl v roce 2017 částky 213 Kč.

Průměrný dar na obyvatele kraje

Komentář Nadace Via k vývoji dárcovství fyzických osob

Graf znázorňuje hodnoty průměrných darů na obyvatele v jednotlivých krajích České republiky. Průměrné dary na obyvatele v ČR bez započtení hlavního města Prahy byly 143 Kč v roce 2014, 147 Kč v roce 2015, 159 Kč v roce 2016 a 187 Kč v roce 2017. Skutečná průměrná hodnota, se započtením vlivu Prahy, byla 166 Kč, 170 Kč, 184 Kč a 213 Kč. Průměrný dar na obyvatele hlavního města Prahy poprvé překročil hodnotu 400 Kč (402,6 Kč).

Dary v daňových přiznáních právnických osob

(firemní dárci)

Rok	Počet dárců	Dary v tisících Kč	Meziroční index	Index 2000	Průměrný dar v Kč
2000	9 418	746 389	1	1	79 251
2001	10 614	1 017 522	1,363	1,36	95 866
2002	13 845	1 950 403	1,917	2,61	140 874
2003	12 220	1 545 326	0,792	2,07	126 459
2004	13 940	2 068 487	1,339	2,77	148 385
2005*	15 839	2 158 619	1,044	2,89	136 285
2006*	16 804	2 508 015	1,162	3,36	149 251
2007*	18 815	2 508 884	1,000	3,36	133 345
2008	19 223	2 415 230	0,963	3,24	125 643
2009	17 094	2 383 775	0,987	3,19	139 451
2010	17 578	2 460 658	1,032	3,30	139 985
2011	18 011	2 750 315	1,118	3,68	152 702
2012	17 839	2 756 657	1,002	3,69	154 530
2013	19 032	3 721 051	1,350	4,99	195 515
2014	20 077	3 673 586	0,987	4,92	182 975
2015	21 763	3 661 908	0,997	4,91	168 263
2016	22 944	3 904 971	1,066	5,23	170 196
2017	23 893	3 864 044	0,990	5,18	161 723

*) společné zdanění manželů

Komentář Nadace Via k vývoji dárcovství právnických osob

Dary právnických osob v Česku se 2 roky po sobě drží na hranici 3,9 mld. Kč

Dárcovství právnických osob v roce 2017 se teprve podruhé od roku 2000 přiblížilo hranici 4 mld. Kč. Meziročně dárcovství právnických osob pokleslo v běžných cenách o 1,0 %, ale vzhledem k průměrné roční míře inflace, která v roce 2017 dosáhla 2,5 %, tak došlo k reálnému poklesu dárcovství právnických osob o 3,5 %. I tak ale byli firemní dárci v roce 2017 5,18x štedřejší než v roce 2000. Oproti předchozím letům došlo k poklesu průměrné hodnoty daru na částku 161 723 Kč. Zároveň meziročně přibylo téměř 1 tisíc nových firemních dárců.

Firmy vs. jednotlivci v roce 2017

Čísla z daňových přiznání za rok 2017 ukazují, že v roce 2017 darovaly firmy o 1,6 mld. Kč více než jednotlivci.

Pokud však k dárcovství fyzických osob ve výši 2,26 mld. korun přičteme i odhad anonymních darů a odhad darů těch lidí, kteří si z nejrůznějších důvodů své dary neuplatňují v daňovém přiznání, pak se domníváme, že v roce 2017 darovali lidé v Česku více než firmy – podle odhadu Nadace Via darovali lidé / fyzické osoby částku 4,5 miliardy Kč – tedy dvojnásobek toho, co ukazují daňová přiznání.

Soukromé dary celkem v daňových příznáních
(souhrn firemního a individuální dárcovství)

Rok	Dary celkem v tisících Kč	Meziroční index	Index 2000
2000	1 416 263	1	1
2001	1 777 362	1,255	1,25
2002	2 945 078	1,657	2,08
2003	2 456 889	0,834	1,73
2004	3 050 294	1,242	2,15
2005	3 350 698	1,098	2,37
2006	3 849 105	1,149	2,72
2007	3 977 976	1,033	2,81
2008	3 840 422	0,965	2,71
2009	3 877 308	1,010	2,74
2010	3 976 599	1,026	2,81
2011	4 222 634	1,062	2,98
2012	4 328 815	1,025	3,06
2013	5 370 982	1,241	3,79
2014	5 426 019	1,010	3,83
2015	5 451 466	1,005	3,85
2016	5 851 857	1,073	4,13
2017	6 125 312	1,047	4,32

Komentář Nadace Via k vývoji celkového soukromého dárcovství v České republice

Soukromé dárcovství – tak jak ho zobrazují daňová příznání - poprvé od roku 1989 překročilo hranici 6 mld. Kč ročně

Rok 2017 byl z pohledu soukromého dárcovství nejštědřejším rokem od roku 1989. Meziročně narostly dary lidí a firem o necelých 300 milionů Kč, tedy o 4,7 % v běžných cenách., Po započtení vlivu průměrné roční inflace tedy došlo k reálnému nárůstu soukromého dárcovství o 2,2 %.

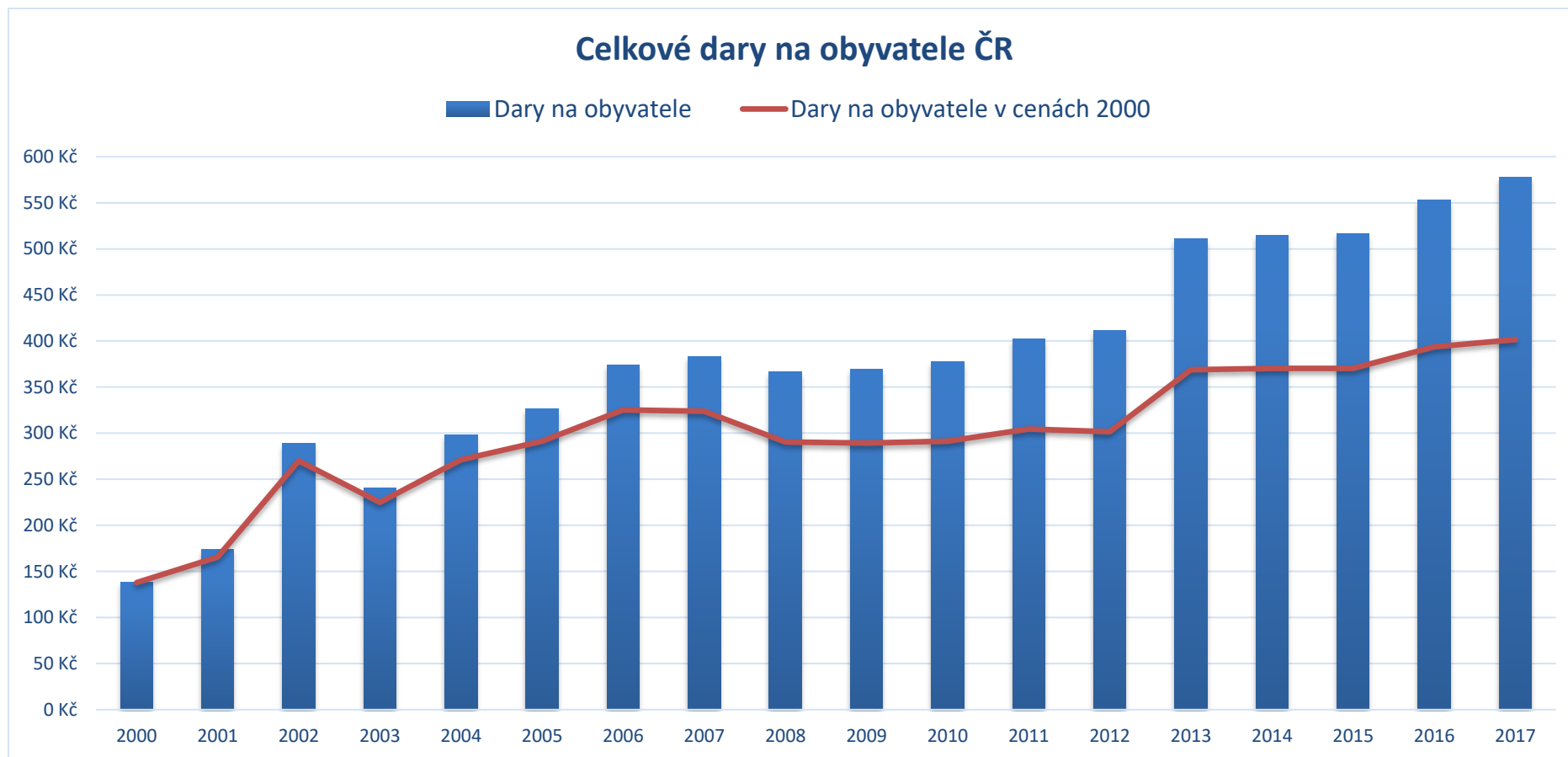
V porovnání s rokem 2000 byli lidé a firmy v roce 2017 celkově 4,32x štědřejší.

Co neukazují daňová příznání

Zatímco převážná většina firemních darů se s největší pravděpodobností promítá do daňových příznání, domníváme se, že celkové dárcovství fyzických osob představuje minimálně dvojnásobek toho, co ukazují daňová příznání.

Z principu totiž není možné uplatnit si daňově anonymní dary do pokladniček veřejných sbírek, dárcovské sms, či kostelní sbírky. Svě dary si nemohou uplatnit ani ti dárci, kteří v ročním souhrnu darují méně než 1 000 Kč. Část svých darů si nemohou uplatnit ani ti štědrí dárci, kteří darují částky větší než 15 % jejich daňového základu. (viz Zákon o dani z příjmu, § 15, odstavec 1)

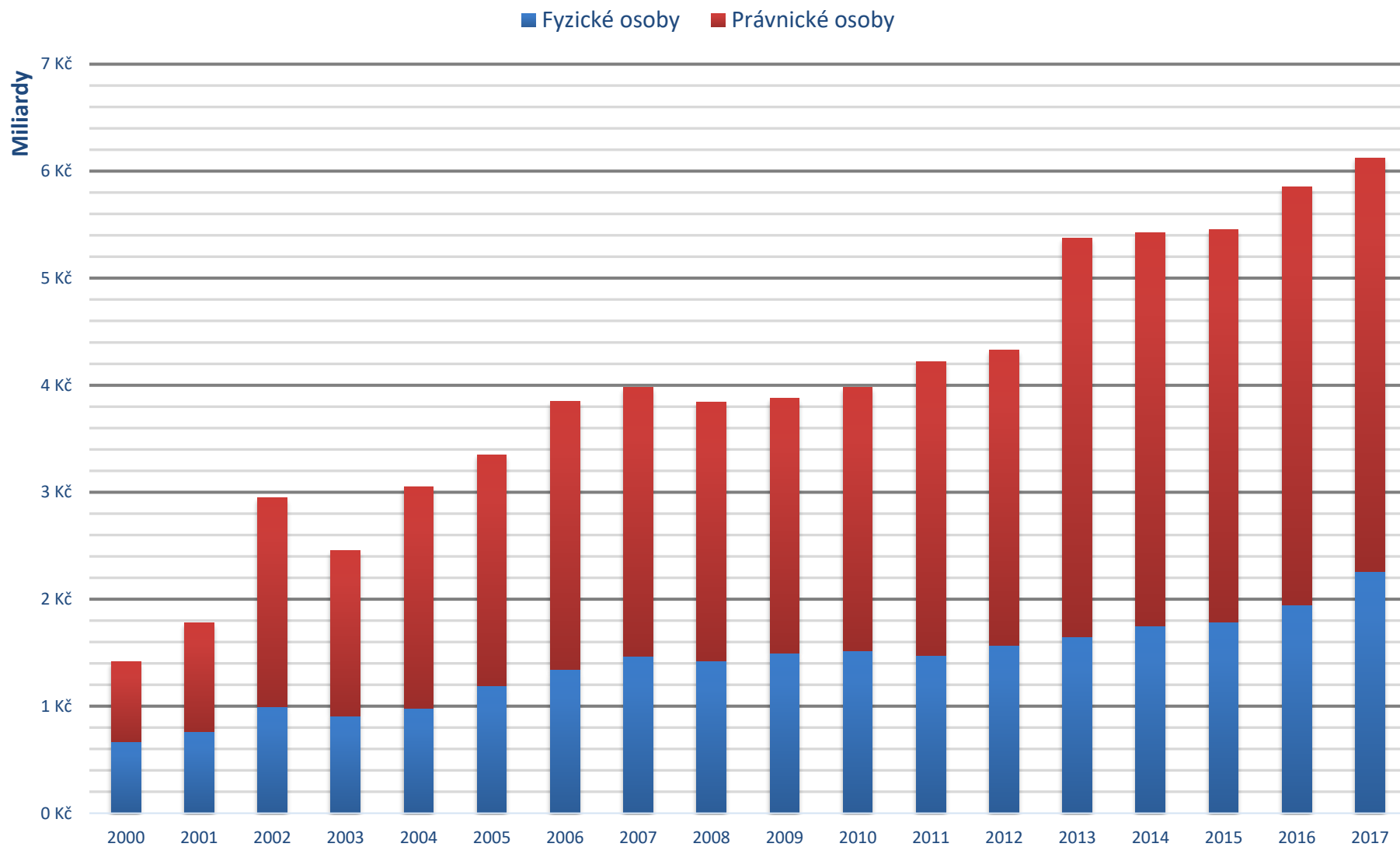
Nadace Via proto odhaduje, že v roce 2017 dosáhlo celkové soukromé dárcovství v České republice částky 8,5 miliardy korun.

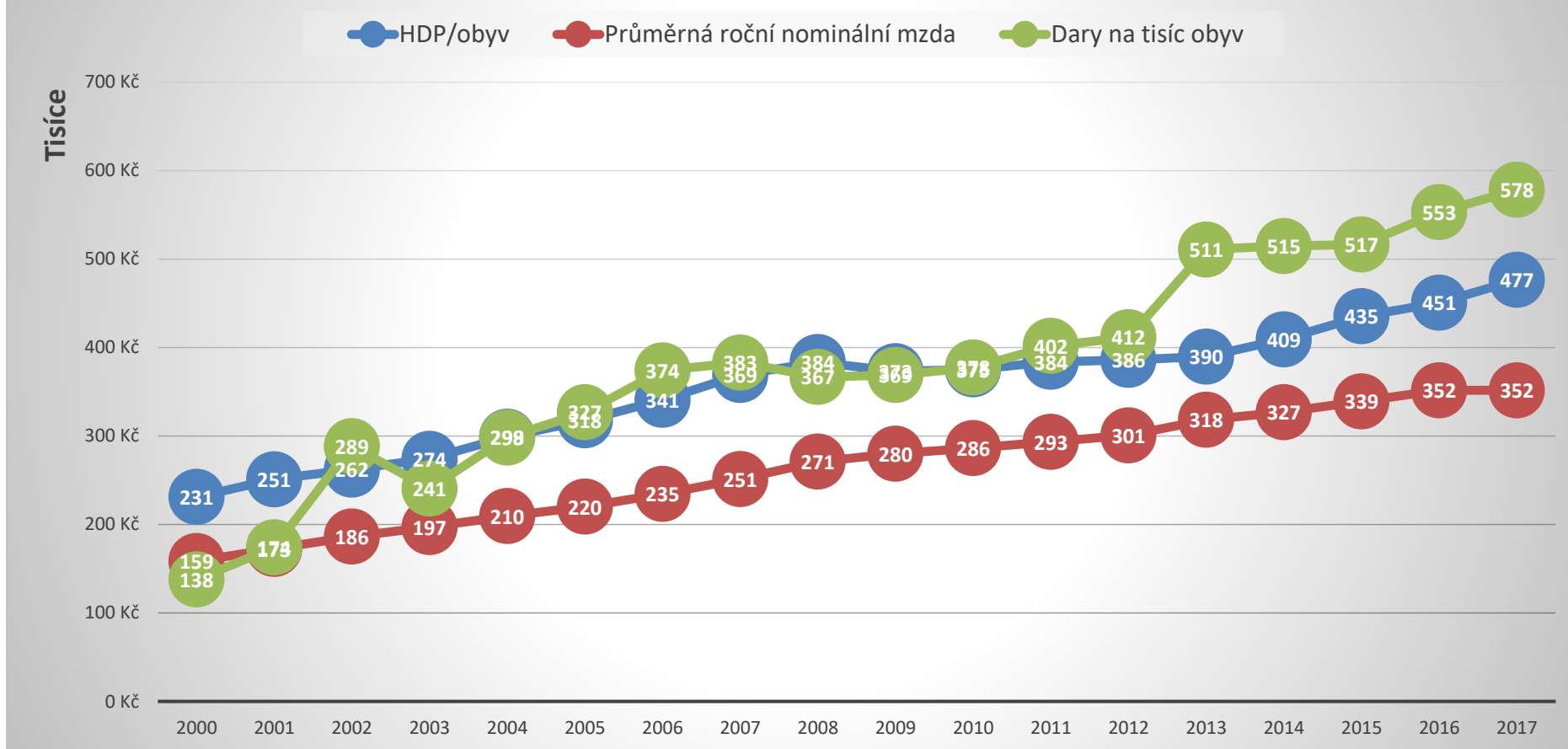
Komentář Nadace Via k vývoji celkového soukromého dárcovství na obyvatele v České republice

Graf znázorňuje vývoj hodnoty průměrného daru na obyvatele České republiky v běžných cenách a v cenách roku 2000. Jako základ srovnání je použitý rok 2000 kdy průměrný dar na obyvatele byl 138 Kč. Do začátku finanční krize v roce 2008 je vidět pravidelný růst dárcovství, doplněn o skokový povodňový rok 2002. V cenách roku 2000 byl průměrný dar v roce 2007 323 Kč, tedy 2.35x větší než o sedm let dříve. V období krize došlo k mírnému poklesu na hodnotu 290 Kč, která byla téměř neměnná až do roku 2011 kdy došlo k nárůstu o zhruba 10 Kč. Výraznou změnu pak lze pozorovat v roce 2013, kdy poprvé průměrné dary v cenách roku 2000 prolomily hranici 350 Kč a zůstávají nad ní i následující roky. Dárcovství v České republice nepochybně roste a i po očištění od vlivu inflace je v současnosti hodnota darů 2,86x větší než tomu bylo v roce 2000.

Hodnoty darů fyzických a právnických osob v ČR

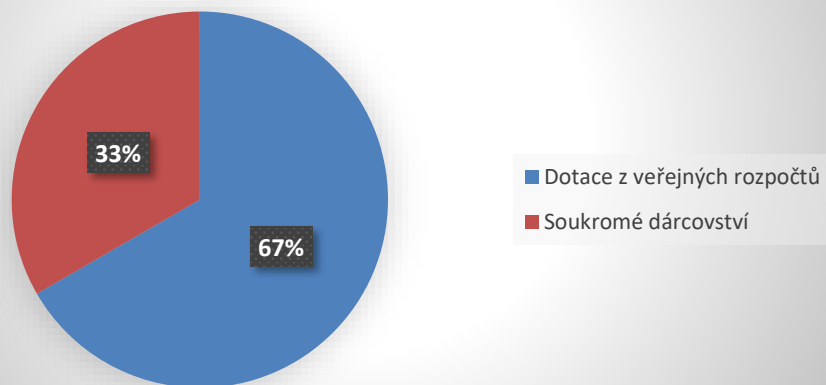
Souhrnné dárcovství, HDP a roční nominální mzda v ČR

Komentář Nadace Via k vývoji celkového soukromého dárcovství v České republice

S výjimkou let 2003 a 2008 výše celkového soukromého dárcovství v Česku roste. V roce 2003 se jedná spíše o navrácení se k přirozenému tempu růstu, oproti předcházejícímu skokovému nárůstu. Nárůst v roce 2002 byl způsoben obrovskými povodněmi, skokový nárůst v 2013 plyne ze vzniku nadace Depositum Bonum, a daru přes 1 miliardu korun do jejího nadačního jmění. Pouze v roce 2008 lze mluvit o skutečném poklesu, který byl způsoben nástupem finanční krize. Soukromé dárcovství v České republice roste od roku 2000 rychleji než HDP a také rychleji než mzdy.

Dotace z veřejných rozpočtů vs. soukromé dárcovství

Komentář Nadace Via k podílu soukromého dárcovství na financování aktivit a projektů neziskových organizací v roce 2017

Podle údajů z Rady vlády pro nestátní neziskové organizace financovaly v roce 2016 veřejné rozpočty (státní rozpočet, rozpočty krajů a obcí a státní fondy) činnost neziskových organizací celkovou částkou 17,9 miliard Kč.

Rok 2016 je posledním rokem, kdy byl podobný rozbor proveden. Podle odhadu Nadace Via pokleslo v roce 2017 financování nestátních neziskových organizací z veřejných rozpočtů na úroveň cca 17 miliard Kč.

Na základě analýzy provedené v tomto dokumentu se domníváme, že soukromé dárcovství dosáhlo v roce 2017 částky 8,5 miliard Kč. Celkem tedy v roce 2017 dosáhl objem prostředků darovaných soukromými dárci či poskytnutých formou dotací z veřejných rozpočtů částky cca 25,5 miliard Kč.

Podíl soukromého dárcovství na celkovém finančním toku směřujícím k nestátním neziskovým organizacím tak v roce 2017 dosáhl 33 %.

Metodická poznámka

Daňová přiznání zobrazují dary poskytnuté dárci na všechny účely, které **požívají daňová zvýhodnění** – viz *Zákon o dani z příjmu, § 15, odstavec 1 pro fyzické osoby a § 20, odstavec 8 pro právnické osoby*.

Proto platí, že daňová přiznání v principu nezobrazují a nemohou zobrazovat dary, které:

- jsou anonymní (sbírky do kasiček, kostelní sbírky, dárcovské sms ..)
- v případě fyzických osob nedosáhly roční souhrnné výše alespoň 1000 Kč či dary, které přesáhly 15 % z daňového základu poplatníka
- v případě právnických osob nedosáhly výše alespoň 2000 Kč či dary, které přesáhly 10 % z daňového základu poplatníka
- byly darovány, ale dárce – ať fyzická či právnická osoba – si je ve svém daňovém přiznání neuplatnil jako položku snižující daňový základ.

Více informací o trendech v soukromém dárcovství poskytnou:

Zdeněk Mihalco, ředitel nadace, zdenek.mihalco@nadacevia.cz

Hana Sedláková, manažerka komunikace a PR, hana.sedlakova@nadacevia.cz

Lukáš Hejna, ředitel fundraisingu, lukas.hejna@nadacevia.cz

Nadace Via, listopad 2019